

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

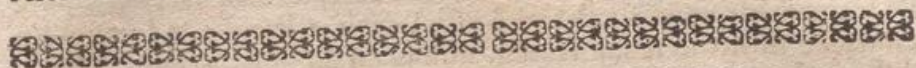
Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Fasciculus XXIV. Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

aggreſtes hęc comedam adverſitatum *Lactucas*, dummodò liceat, cum
cœleſtibus Levitis æternum *Phase* manducare.

FASCICULUS XXIV.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 10. & 11. lib. Numeri, in quibus describitur Præceptum de fabricandis Tubis ductilibus, quibus Principes & Populus ad bella vocetur, & de elevanda Arca. Murmur Populi esurientis, missa coturnices in castra &c.

Considera I. **P**ER Tubas illas ductiles, quas Deus cit. capite præce- N. 151.
pit fabricari, ut eis ad Bella animarentur Judæi, mo-
raliter intelligi duas illas æternitates, *felicem* videlicet
& *infelicem*, quarum prima est Beatorum, altera damnatorum. Harum
sonus è mundanarum deliciarum castris ad fortia Domini bella eos
omnes excitat, quorum animis insufflante Deo insonuerint. Et illi
quidem instar Principum & Magnatum Israëlitarum per primæ tu-
bæ sonitum facile excitantur, qui fallaces mundi delicias nondum
immoderate gustarunt. Alii verò, qui semel Sirenum blandientium
cantibus aures præbuere, non nisi repetitio pœnarum infernalium so-
nitum instar stupidæ plebis Israëliticæ avocandi sunt. Vocanti tamen
Deo etiam parent, quia tanta est hujus tubæ energia; ut teste S. Chry-
sost. Serm. 31. in Epist. S. Pauli: *Non finat in Gehennam incidere, Gehenna meminiſſe.* Vates regius non immerito memoriam infernalium pœ-
narum fumo comparat Psal. 17. Ut enim fumus ab igne natus elicit
lacrymas ex oculis, ita Inferni memoria ad agendam inter lacrymas
pœnitentiam, & sectanda Christi patientis Castra impellit peccatorem.
Hinc dicitur 1. Reg. 2. *Dominus mortificat, & vivificat, deducit ad Inferos,*
& *reducit.* In vita S. Lidvvinæ. descripta à Surio 14. Aprilis legitur:
illam aliquando ab homine flagitioso pœnitentiæ locò petiſſe, ut
D d uni-

unicam tantummodò noctem supinus ac immotus ageret in molli culcitra. Quam cœu levi simam lubens accepit. Sed parvò tempore ibidem cubans, gravissimò tædiò affici cepit, testatus: se longiorem tantisque molestiis redundantem nunquam duxisse noctem; perpensis tamen interim criminum suorum gravitatem, æternas Tartari flammis, & talibus se allocutum esse verbis: *Me miserum! si per unam noctem in molli culcitra jacere immotum, intollerabile mihi videtur: quâ ratione poterò in Gehenna incendio perpetuò affixus jacere? Quare ab illa die totus in alium hominem mutatus inveniebatur.* Christiane Lector, utinam tu, qui primæ tubæ, cœlorum Præmia resonanti, tam surdas aures hæcenus præbuisi, saltem secundæ obsequiosas dares. Utinam in molli quandoque culcitra stertens, igneos damnatorum lectos meditareris. Hærcle si in medio dierum tuorum cum Jacobo descenderes in Infernum vivus, non cogereris post dierum tuorum finem descendere mortuus illuc cum Epulone.

N. 152.

Considera 2. Homines peccatis semel assuetos difficillimè ad frugem reduci: Sed licet partim divinis Inspirationibus, partim amicorum monitu ad pœnitentiam permoti respiscant tantisper; brevi tamen relabantur, clamantes verbò & factò cum rebellibus Israëlitis v. 5. cit. capituli 11. *In mentem nobis veniunt cucumeres &c.* S. August. lib. 8. confess. de sua testatur persona: *Suspirabam, inquiens, ligatus non ferrò aliendò, sed meâ ferreâ voluntate. Velle meum tenebat inimicus, & inde mihi catenam fecerat, & constrinxerat me: quippe ex voluntate perversa facta est libido, & dum servitur libidini, facta est consuetudo, & dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas.* Quæres: cur Christus Dominus, cui data Potestas fuerat, ligandi solvendiq̃ue omnia peccata Luca 23. ad eò ferventer oret Patrem: ut dimittat peccatum, commissum à Judæis & barbaris se crucifigentibus? à quo tamen eos unicò poterat absolvere verbò? quæstioni huic ingeniosâ responsione occurrit Arnoldus Carnot. asserens: hujus orationis causam existisse, pessimam illam & inveteratam consuetudinem, quâ Judæi ex longo tempore assueti erant, Christum persequendi: *vî cujus in hoc malo ad eò fuerant voluntarii, ut voluntas consuetudinem (utor verbis cit. Authoris) & consuetudo effecerit necessitatem: necessitas verò usque ad illam eruperit vecordiam, ut affectatè nescirent, quid facerent.* Quare inolita hæc consuetudo debebat, ut ita loquar, ipsâ Patris æterni omnipotentia auferri. Apocalypticus Joannes describens magnum illud Prælium, factum in cœlo, testatur: *Projectum esse*

esse Draconem magnum, serpentem &c. Mira res! quòd ad devincendum hunc unicum Draconem & Serpentem S. Michaeli necesse fuerit, ingenti Angelorum copiâ uti: cum tamen virga Moysis, olim in serpentem versa, omnes Aegyptiarum virgas, in serpentes pariter transmutatas, sola & unica vicerit? Verùm huic dubio facilis est responsio, si cogitemus: serpentem illum, licet unicus fuerit, fuisse tamen antiquum, ut asserit S. Scriptura cap. 12. v. 9. haud secus, si quis numeret unicum tantummodò vitium; hoc verò ob frequentatos actus, & natam inde consuetudinem jam sit inveteratum, difficiliùs superabitur, quàm multa alia, tam fortiter tamen nondum radicata: sicut enim gravi somnò sopiti, etsi surgere attentent, soporis altitudine statim remerguntur. Ita consuetudinarii illicò relabuntur in vitia: de quibus poenituerant. Tres mortuos à Christo resuscitados esse constat: filiam in domo, adolescentem extra portas, & Lazarum quatrìduò jam sepultum. Puella solò nutu porrectaque dextrâ adolescens verò ad solam vocem Domini surrexerat. At summò molimine opus fuerat, quando de resuscitando ad vitam Lazarò agebatur: lacrymari enim Jesum, infremere, amotò lapide clamare voce magnâ oportuit. S. Greg. M. l. 4. Moral. c. 20. asserit per hos tres mortuos, vitæ redditos intelligi tria genera peccatorum, de quibus sic discurret: quasi mortuus jacet in domo (instar puellæ) qui latet in peccato, jam quasi extra portam educitur, cujus iniquitas usque ad inverecundiam publicè perpetrationis aperitur: sepultura verò aggere premitur, qui in perpetratione nequitie etiam usu consuetudinis pressus gravatur. Corallium ut vix natum est: inter plantas ponitur, at ubi semel induruit, jam lapidibus annumeratur. Haud aliter se habent peccatores inveterati: continuæ contextæque Numinis injuriæ ad eam obstinationem miseròs redigunt, ut aliud, quàm peccare ipsis videatur impossibile. Ajunt: in Africa reperiri serpentes, qui aliorum serpentium venatu vivant, ac porrò evadant in Dracones venenò turgidos tam præsentì, ut nullum adversus illud alexipharmacum quidquam valeat. Par planè est conditio hominum in peccatis habituatorum, qui scelera sceleribus cumulantes, ita animum pestiferò implent toxicò, ut illò quasi cibò utantur consuetò, sicque nihil videatur superesse medicaminis, quò animæ salutem consequantur. Quare nihil prosunt publicæ vel privatæ correctiones, nil minæ, nil poenæ; adeò ut videantur pactum inivisse cum morte illa spirituali Isaia cap. 28. Percussimus fœdus cum morte. Erithræus exemp.

§. 53. memorat: se, dum juvenem adhuc ageret, audivisse à quodam celebri concionatore ord. S. P. August. quòd ille per publicam urbis plateam ambulans, vocatus sit ad domum viri cujusdam ægroti, ut morituro assisteret. Accurrisse quantocius, & reperisse hominem jam penè cum morte luctantem, sola comitatum concubinâ, quæ egregiam ei navabat operam. Exceptâ dein confessione, cum comperisset: quàm illicitis servitiis mulier suo adhæfisset hero, admonuisse illicò, quin etiam præcepisse pœnitenti, ut sine mora illam domò exturbaret. At responso tulisse: nunquam se commissurum, ut mulierem de se optimè meritam eò præsertim tempore, quò vel maxime operâ ejus egeret, expelleret. Hoc auditò se petiisse saltem, ut conceptis verbis juraret, se quamprimùm sanitatem recuperasset, eidem nuntium remitteret, nihil ultra comercii cum ea habiturus. Reposuisse ægrotum, seriò deliberaturum se adeptâ valetudine hac superare, nunc autem certi nihil se promittere. Tum verò Confessarium desperatâ hominis, in pessimo peccandi habitu indurati, salute tristem abiisse. Sed denuò revocatum hilarem rediisse, utpote suspicatum, quòd interim ægrotus saniora conceperit Proposita. Sed proh dolor! offendisse jam tunc vitâ privatum, muliere cereum prælucente, ut impurò amore excæcatus citius inveniret æternas tenebras. Hoc & plura alia considerans exempla, quæ passim referunt Historici, vitiorum principiis obsta Christiane Lector, ne illa per frequentiores actus transeant in consuetudinem. Aut si vitium aliquod jam habeas radicatum, tunc ut illud eradicet, summum mox adhibe conatum, nî malis perire. Non deerit seriò volenti adjutrix divina gratia, sicut Israëlitis famem passis non defuit multitudo coturnicum. Utque coturnices illæ non cecidèrunt de cœlo jam actu in cibum præparatæ, sed fuerant per industriam coquendæ: ita necesse est (ut memini) fortiter strenueque collaborare divinæ gratiæ, ad tollendam inveteratam consuetudinem tibi concessæ.

Doctrina 2.

Desumpta ex cap. 12. 13. & 14. lib. Numeri, in quæis describitur Murmur Aaronis & Mariæ reprehensum, & punitum à Deo. Seditio Populi, animus ei additus per Moysen, auxilium Dei spondentis.

N. 153. Considera 1. **D**Eum auditò murmure Aaronis & Mariæ eos vocasse

câsse in Tabernaculum, Moyses iussô recedere: ut sic copiam haberet, eos clanculô & sine arbitris reprehendendi, prout etiam Christus idem faciendum admonuit Matth. 18. dicens: *Si frater tuus peccaverit in te, corripe eum inter te, & ipsum solum*, studens non tantum ejus correctioni, sed parcens etiam ejus pudori. Taliter Joseph Ægyptius erga fratres suos, acerrimâ castigatione dignos, se gesserat: jubens adstantes Ægyptios prius omnes egredi foras, antequam unicô verbulô eos correxisset. Osee 2. Deus Synagogam multis vitiis descædatam, salubri correctione purgaturus, dixit: *Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor ejus*, addens: *lactabo eam*, ut per hæc ultima insinuaret verba: correctionem etiam occultam, & remotis arbitris institutam, esse instar lactis, quod amabile est, administrandam; atque hinc Apostolus 1. Corinth. 3. asserit: *tanquam parvulis in Christo lac potum dedi vobis*: Videlicet non rigidis & indiscretis in peccantes invehendô verbis, sed lenibus & paternis, corrigens errores vestros *in spiritu lenitatis*. Correctio enim asperitatem redolens à Spiritu Sancto opus stultitiæ vocatur, Eccles. 18. *Stultus acriter improperebit*. Ut enim mente captus cæco impetu in omnia agenda fertur, sine nullatenus consideratô: ita asperi correctores, dum nimio indulgent rigori, finem correctionis, in emendatione personæ corrigendum situm, non consequuntur, stultô labore consumpti. Hanc stultitiam Magister divinus à suis discipulis remoturus præcepit, Matth. 10. Ne Mundum evangelizandô transeuntes, baculos secum deferrent: quod imperium perpendens S. Ambros. lib. de Joseph. ait: *Dimittens ad evangelizandum discipulos, misit sine Virga, ut instrumenta eriperet ultionis*, q. d. Virga rigorem indicat: nolo ergo vos virgam portare, quia rigorosos esse nolo. Unde etiam Apostolus 1. Timoth. 3. partes, quibus ornari oporteat bonum Episcopum, recensens, inter cæteras hanc velut unam adducit: *non percussorem*. Verum quid hîc subesse poterat periculi, tamen si Episcopus digladiator, ut ita dicam, fuisset, vel percussor? Sed teste S. Ambrosiô lib. de dignit. Sacerdot. Apostolus loqui videtur de linguæ vulneribus, de quibus Jeremiæ c. 18. fit mentio: *Venite, & percutiamus eum linguâ*. Prælati ergo suo satisfacturus muneri in corrigendis subditis, gladiô linguæ non feriat: *non linguam ad convitium relaxet Episcopus*, ait citatô locô Ambrosius: *ne per eandem linguam, per quam laudes refert Deo, & divina libat sacrificia, litium venena proferat: quia non licet de ore Episcopi benedictionem & maledictionem simul egredi*. Imitentur ergo superiores præsertim Ecclesiastici Angelum illum, qui

ancillam Agar è domo Domini sui profugam correcturus, nullis aliis allocutus est verbis, quam talibus. *Unde venis? quò vadis? revertere ad Dominam tuam, & humiliare,* Genes. 16. Imitentur etiam illum Parentem Evangelicum, qui filium, non verba tantum aspera, sed etiam verbera promeritum correcturus, amorosò excepit osculò. Imitentur denique Prælatum Theophilum nomine, quem magnis extollit præconiis S. Hieron. eò quòd subditos suos correcturus, rigoris virgam domi reliquerit, sola amabilitate paternâ comitatus. Constat experientiâ teste: longè validiores esse ictus amoris, quam rigoris, & plus profici dulcedine, quam acerbitate verborum. Lapidem durum non cavant aquæ, super illum magnò impetu & copiâ effusæ, sed guttatim leniterque cadentes: *gutta cavat lapidem non vi, sed sæpè cadendò.* Ita animus delinquentis non emollitur ad pœnitentiam per verba rigida, cum indignationis impetu egesta, sed per lenia, debitò tempore & locò repetita. Filius Viduæ 4. Reg. 4. non à mortuis surrexit ad vitam, quando baculus Elisæi superimpositus illi est, sed tunc primùm, quando Elisæus ipsius cadaver propriæ carnis calore calefecit. Quod factum expendens Petrus Dam. asserit: *Quem terroris Virga suscitare non potuit, per amoris spiritum ad vitam rediit.* Hunc ergo corrigendi modum tibi assume Christiane Lector, si superiorem agis, ad arguenda aliorum scelera destinatum. Lenibus & paternis verbis adijunge etiam cum Moysè preces, quas ad Deum pro salute eorum fundas, quas tuâ admonitione emendari vis, ut eò citius à lepra delicti purgentur. Cæterum cum dependenter à verbis S. Scripturæ cit. capitis Mariæ fecerim mentionem, quæ exstitit soror Moysis, correctâ à Deo: hinc in mentem mihi venit ob Nominis paritatem altera Maria, quæ exstitit Mater Salvatoris. Hæc nullam correctionem unquam promerita Virgo: perfidis tamen, & toties facta & dicta Filii sui volentibus corrigere Judæis instar leprosæ exosa, conqueri potuit v. 24. cit. capitis *Absciderunt palmitem cum uva.* Uva enim Christus, palmes Deipara. Uterque portatus in veste, hoc est in Cruce: & quidem ille in corpore, hæc verò in mente. Per utriusque merita ô Christiane! roga æternum Patrem, ut tu ipse correctus, modum alios debitè corrigendi addiscas.

N, 154. *Considera 2.* Quomodo Judæa Natio post divisum Mare, post sepultos in eo Ægyptios, post Manna & coturnices è cælo missos, post innumera alia à Deo accepta Beneficia, ausit in hæc, gratitudini extre-

extremè opposita erumpere verba v. 2. cap. 14. *Utinam mortui essemus in Ægypto &c.* Nonne simillimi fuerant Israëlita talia locuti securibus, quæ manubriò ex arboribus acceptò, ipsas infestant arbores? aut vermibus, qui lignum, ex quo nati & nutriti sunt, consumere nituntur? aut mulis, qui uberrimo lacte à matribus suis patti, calcibus eas impetunt? ut Plato contra Aristotelem discipulum aliquando suum conquestus legitur, qui optimis ab eo artibus instructus, Scholam contra Magistrum exererat, in Peripateto cum discipulis suis eum impugnaturus. Sed utinam soli Judæi aut Barbari tam nefaria contra Deum ingratitude demonstrarent signa! utinam inter Christianos non foret reperire plurimos, qui parè vitiò laborant! heu! quot numerantur, qui expedità ad loquendum linguà instructi, eà ipsà abutuntur ad blasphemandum Nomen conditoris sui? quot abutuntur divitiis ad luxum & superbiam? potentià ad opprimendos pauperes? corporis robore ad latrocinia, ad rapinas, ad cædes? formæ elegantia ad explendas libidines? ingenii acumine ad concinmandos dolos, eludendam Justitiam, fallendos proximos? horrendum narratur ingratitude delictum de quodam milite, qui in Belgio ex castris fugitivus, cum aliis pluribus in pœnam perfidiæ arborem in patibulum nactus est. Hic (nescio fortunæ adscribam, an licetoris culpæ) pendeat ex laqueo vivus: eques ergò casu transiens locum, cum aliquod vitæ signum in pendente adverteret, misertus hominis, strictò pugione laqueum præscidit, & viribus nonnihil redditum, ut manus Judicum effugeret, retrò se tergo equi imposuit. Sed ô immaniore ipsis bestiis hominem! miles vix morti subductus, ut in via pleniori sensit, liberatorem suum notabilè pecuniæ summâ provisum esse, ipsum pugionem, vitæ sibi conservatæ instrumentum, è vagina derepentè extrahit, & per repetitos ictus humeris benefactoris sui infigens, mortuum tandem equò dejicit, rebûsque omnibus spoliatum, avibus bestiisque in prædam relinquit: ipse verò confensò quantocius equò, ad tutiora se recipit. Quis ista legens, non mille convitia evomet contra tam barbarum hominem? quis illum non mille mortibus dicat dignissimum? sed utinam multorum Christianorum non par, aut etiam major foret ingratitude! non gregario equiti, sed ipsi Christo Deo exercituum illata, à quo non à brevi corporis, sed ab æterna animæ morte sunt liberati, & hoc non tantùm facili unius gladii conatu, sed passione horribilium tormento,

mentorū. Et tamen hi audent, unius momentaneæ voluptatis, aut obtinendæ parvæ pecuniæ causâ rursū in crucem agere tantum Benefactorem. Sed audiant ingratiſſima hæc monstra, horrendam illam divinæ Nemesis sententiam Proverb. 17. latam: *Qui reddit malum pro bonis, non recedet malum de domo ejus.* Audiant Augustinum contra se asurgentem, dum ait: infidelem peccantem verè Infernum mereri, sed Christianum peccantem Infernum non mereri, sed mereri, ut ipsius potissimum causâ fiat Infernus. Christiane Lector, si Redemptor tuus in signum debitæ gratitudinis à te peteret, ut amore illius exspolieres te omnibus opibus, aut peteret, ut cum Martyribus in horrida te conjiceres tormenta, excusari forsan à pœna gravissima posses, si non illicò eidem morem gereres. At cum solum à te petat, quod tibi natura dictat, quod præscribunt æquissimæ leges, quod etiam Barbari ultrò præstarent: nonne hoc ipsum ei denegandò, reum te efficis pœnarum non sat explicabilem? horrent Barbari blasphemias, averſantur fraudes & fallacias in emendo & vendendo, vitant stupra & adulteria, abominantur ebrietates, detestantur detractiones: & tu Christiane in summum Conditoris tui probrium hæc vitia ames, & quasi jam sopitò conscientia remorsu liberrimè ea perpetres? quæ sufficiens erit in Tartaro pœnarum acerbitas, ut ea vindicet, tanquam extremæ ingratiitudinis indicia? at reponens forsan: te considerata tam enormium vitiorum crudelitate, & pœnis in Inferno debitis permotum respiscere quidem velle, sed ob inveteratam peccandi consuetudinem non posse, nec plus ad resistendum animi habere, quàm dicantur habuisse Israëlita, quando citatò cap. audierunt, sibi cum Gigantibus pugnandum esse. Verùm sicut Josue, divinò auxiliò fretus dixit cit. cap. v. 9. *Sicut panem, ita possumus eos devorare.* Collapsosque animos sic erigere nitebatur, ita spes firma de adjutorio Dei concepta, te eriget ad strenuam & gloriosam contra vitia inolita pugnam. Optimè Origenes Homil. 7. in Num. ait: *Si dubia sit fides nostra, illi Gigantes erunt, nos locusta. Si verò sequamur Jesum, & verbis ejus credimus (quæ etiam montes transferunt) tanquam nihil erunt in conspectu nostro.*

Doctri-

Doctrina 3.

Desumpta ex cap. 15. & 16. lib. Numeri, in quibus describitur Lex data de Hostiis & deferendis simbriis. Zelus ira Moysis objurgantis Core & Abiron, eorumque secutus interitus.

Considera I. **D** eum imperandò, ut Judæi sibi facerent simbrias per angulos palliorum suorum, ponentes in eis vittas Hyacinthinas, quas cum viderent, recordentur omnium mandatorum, voluisse; ut divinam præsentiam speculi locò sibi proponerent, quò futurum sit, ut nunquam, aut non nisi rarò divina transgredierentur mandata, sed vitam viverent à labe puram. Nam certa res est teste S. Joanne Damasc. de spiritu fornicat. c. 24. Quòd si Deum non solum secretorum nostrorum, verum etiam cogitationum internarum, diurnum pariter & nocturnum inspectorem, & conscium esse cogitemus, sancti erimus. Tobias Senior charissimo filio doctrinam optimam hæreditatis instar relicturus, hoc unicum ei inculcavit c. 4. *Omniàs diebùs vitæ tuæ in mente habeto Deum.* Enim verò si Jacobi, Josephi & arcæ fœderis præsentia divinam Benedictionem, sub qua omnium bonorum affluentia signatur, etiam domibus Ethnicorum intulit, quæso; quantum bonorum spiritualium cumulum divina præsentia in hominem fidelem inducet? Scribæ & Pharisei discipulorum Joannis Baptistæ jejunia intuiti, Christo movent quæstionem Marci 2. dicentes: *Quare discipuli Joannis & Phariseorum jejunant, tui autem discipuli non jejunant?* celerè responsò quæstioni occurrens Christus asserit: *nunquid possunt filii Nuptiarum, quamdiu Sponsus cum illis est, jejunare?* quem textum Christi quidam Interpres ad nostrum sic explicat propositum, dicens: plus nimirum sponsi præsentia proficitur, quàm jejunii: supplet Sponsus abundè, cum præsens est, quidquid abstinentiæ assequi aliquis posset. Eusebius Emisenus rationem assignans: cur Joannes, cujus discipulorum nunc memini, tam generosò animò sanguinem fuderit? ait: *Justè incunctanter offert sanguinem, qui præ oculis habet Regem suum.* Vix Maria Magdalena infamis illa mulier, in Salvatoris venerat præsentiam, illicò pœnitens non tantùm liberatam se sensit ab innumeris animæ suæ maculis, sed tanto in eum amore exarsit, ut nullæ adversitatum aquæ eam extinxissent. Prophetam regium exstitisse virum juxta cor Dei, & impollutò pede per-

currisse viam mandatorum Dei, solus ille nescit, qui sacras paginas nescit: sed unde tanta pietas viro huic, nisi ab ipsa Dei præsentia, quam sibi familiarem semper habuit testatus: *quò ibo à spiritu tuo, & quò à facie tua fugiam?* si superbix spiritus ob copiosas victorias mentitur avium instar in altum efferre, eum quantociùs deplumo, cogitans: *Si ascendero in cælum, tu illic es.* Si inordinatus divitiarum amor, me instar talpæ ad intimos terræ recessus vocat, eum illicò repello cantans: *Si descendero in Infernum ades.* Cantiprat. lib. 2. apum cap. 20. memorat pudendum aliquod scelus perpetrâsse quendam hominem, non ausum illud confiteri: huic Christus speciem peregrini indutus obviaverat; age inquires: si te aliqua tui teneat miseratio, si salutis amorem, si veniæ consequendæ desiderium habeas, caput meum aquâ ablue. Et ecce! obsequi petitis dum incipit, videt in vertice oculum. Quid hoc monstri? exclamat. Reponit Christus: oculum hîc cernis, quem nulla potuerunt latere scelera. Hic est, qui fixè te observat in omnibus. In hunc oculum Christiane Lector etiam oculos mentis tuæ convertas; & illuminabuntur oculi tui, ut nunquam aberrandò à via mandatorum Dei obdormiant in morte. Dices in singulis actionibus tuis: *ad te levavi oculos meos, qui habitas in cælis. Ecce sicut oculi servorum in manibus dominorum suorum.* Psal. 22. Hunc ergo oculum S. Basilius contra omnes animæ morbos velut præstantissimum præscribit Antidotum dicens in c. 22. Ezech. *Memoria Dei omnia excludit peccata.* Si obscœnis cogitationibus agiteris, si ad consensum te pelliat inflammata carò, hunc oculum respice, & cum Susanna victor evades. Si ad vindictam, de hostibus tuis sumendam te incitet iracundia, hunc oculum intuere, & dices cum S. Stephano Act. 7. *Domine, ne statuas illis hoc peccatum.* Si temporalium divitiarum amor te impelat, per nefas alienis inhiare pecuniis, suppressere pupillos & orphanos; hunc oculum vide, & exclamabis cum Zachæo: *Ecce! dimidium bonorum meorum Domine do pauperibus, & si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum.* Lucæ 19. Si ad contemnenda Superiorum iussa te spiritus superbix instiget; hunc oculum præ oculis tuis habe, & exclamabis cum Paulo; *Domine: quid me vis facere?* concludo hanc partem Doctrinæ verbis S. Ignatii Mart. Epist. 9. ad Heronem Diaconum dicentis; *Memento Dei, & non peccabis.*

N. 156. Considera 2. Quomodo Moyses vir aliàs mitissimus, vehementi zelò iræ excanduerit; sed tali, quò non vituperium sed summam laudem

dem fuit promeritus : erat enim zelus divini honoris conservandi studiosissimus. Pari iracundiâ summè laudabilî flagrârunt Levitæ in puniendis sacrilegis cultoribus aurei illius vituli , quos S. Scriptura extollit dicens : *Consecrâstis manus vestras hodiè Domino unusquisque in filio &c.* Exod. 32. Idem zelus deprædicatur in Phinees Eleazari filio Aaronis Nepote, qui hujus libri cap. 25. Hebræo cum scorto Madianitide peccantem transfodiens, non tantum divinam ab universo Populo avertit vindictam, sed hoc à Deo obtinuit promissum. *Ecce! ego do ei pacem fœderis mei, & erit tam ipsi, quàm semini ejus pactum Sacerdotii sempiternum, quia zelatus est pro Deo suo, & expiavit scelus filiorum Israël.* Sed transeamus ab exemplis veteris testamenti ad zelatores novi, ubi Christus ipse jam apud Davidem testatus: *Zelus domûs tuæ comedit me.* Ceu cæterorum omnium Princeps nobis primus occurrit Matthæi 23. duris invectus verbis in Phariseos & Scribas, non aliò nomine nisi Hypocritarum dignos proclamans : ut taceam zelum, quem exercuit Joan. 2. ementes & vendentes è Templo ejiciens. Magistrum secuti discipuli Petrus & Paulus, admiranda dedere zeli signa. Ille Ananiam & Saphiram fraudantes aliquid de pretio agri venditi Actor. 5. Morte puniit temporalî. Hic Bar Jehu Pseudopphetam cæcitate percussit, exclamans Act. 13. *ô plenè dolò & omnî fallaciâ, fili Diaboli & inimice omnis Justitiæ, non desinis subvertere vias Domini.* Inter zelum verò & ipsum Dei amorem dari proximam affinitatem testatur S. Bernardus Serm. 44. in Cant. Enim verò si quis totâ mente amaverit Deum, nunquid poterit æquò animò ferre ejus contemptum? si laudis divinæ studiosus est, nunquid perpeti poterit, blasphemis divinum dehonestari Nomen: si ergo vis nosse Lector Christiane; quantus amor erga Deum tuum vivat in corde tuo, scruteris tantum, quò zelò feraris in tuendum Dei honorem? quot aliena peccata posses impedire, si velles uti occasionibus, quæ tibi tam frequenter præstò sunt? &c.

Perpende porrò : quid mali eveniat illis, qui instar Dathan & Abiron ardent quidem zelò, sed pessimò; utpote zelò elationis & superbia: hos enim Tartarus vivos deglutiit, & inter perpetuas sepelivit flammâs. Axioma est : Deum creandò universum non struxisse Infernum, sed tunc primum tremendam hanc creaturam conditam esse, quando Lucifer zelò superbiæ correptus in hæc erupit verba : *In cælum conscendam, super Astra exaltabo solium meum, similis ero altissimo &c.* Hæc verba considerans Hugo Card. in Matth. c. 5. Sic ingeniosè dis-

currit: plenitudo nihil recipit, nisi quod nihil est: ideo superbia, quæ sui reputatione est aliquid, cœlō non potuit capi, quia illud jam impleverat gloria Domini. Sed nec in terra locum invenit, quia & illam teste Jeremiā: impleverat gloria Domini. Restabat ergo Angelis, zelō elationis & superbiæ inflatis solus Tartarus, locus videlicet, qui creditur à Deo vacuus. ô Christiane Lector! ut locum hunc super fugias, fuge omnem elationis & superbiæ zelum, & Moysen imitatus zelare zelō gloriæ Dei quâ amplicandæ quâ conservandæ, & habebis pro mercede zeli hujus cœlum humilium Patriam.

Doctrina 4.

Desumpta ex cap. 17. 18. & 19. lib. Numeri, in quibus describitur Electio Aaronis à Deo facta per signum Virgæ germinantis. Obligatio & Salarium Sacerdotum, quarundam rerum pro immundis habendorum descriptio, Ritusque aqua lustralis & cinerum.

N. 157. *Considera 1.* QUAM longè ab omni passione abesse debeant Electiones Prælatorum: ne enim Moyses videretur carnali amore excæcatus, Germanum suum in Sacerdotem elegisse; hinc voluit Deus, per Prodigium aliquod Aaronis à se ipso factam electionem testari, virgâ aridâ apud ipsum germinante, Electores sanè gerere se debent ut Judices, quos oportet sedendō sententias proferre: prout autem sessio significat pacatum & tranquillum animum, ita oportet in eligendo habere mentem à passionibus minimè agitatam. Talem habuere ab exemplo Moysis instructi Israëlites, quando Judic. 1. post mortem Josue electuri Ducem, consuluere Dominum dicentes: *Quis ascendet ante nos, & erit Dux belli?* talem habuit Vates regius, quando Successorem Regni declaraturus dixit majoribus: *de filiis meis elegit Deus Salomonem, ut sederet in Throno Regni Domini super Israël* 1. Paralip. 28. Talem habuit Jehu scribens litteras 4. Reg. 10. Samaritiam, Optimatibus civitatis imperans: *Eligite meliorem, & eum, qui vobis placuerit de filiis Domini vestri, & ponite eum super solium Patris sui, & pugnate pro Domo Domini vestri.* Talem habuere Apostolici Viri, quando Act. 1. v. 23. post ascensionem Christi convenere, infelicissimi Judæ dignum Successorem electuri: tunc enim statuere duos Joseph, & Matthiam, orantesque dixere: *Tu Domine, qui nosti corda omnium, ostende, quem elegeris*
ex

ex his duobus unum accipere in Ministerium hujus & Apostolatûs. Nihil refero de electione Stephani & Philippi Act. 7. v. 5. Pauli & Barnabæ Act. 13. v. 2. Quas constat absque ulla passione institutas esse. Trident. Sess. 24. de Reformat. c. 1. Hanc Electoribus Regulam præscribit, sub gravi culpa rigidaque observandam pœna: *Electores alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi quos digniores & Ecclesia magis utiles ipsi judicaverint, præfici diligenter curaverint.* Dictat enim Justitia legalis, ut bonum commune omni meliori modò moraliter possibili promoveatur, & Justitia distributiva id sibi primò deberi locò contendit, ut in officiorum publicorum distributione anteferantur illi, quibus potiora sunt merita. Ipsa pariter Justitia commutativa per pactum tacitum jus eligendi tribuisse censetur, ea sub conditione exercendum, ut melius prospiciatur bono Ecclesiæ, eligendò meliorem dignioremque. His autem stantibus necesse est, abjici debere, quidquid passionem sapit. Christus Dominus, summum aliàs Virginæ Matris exhibens honorem & amorem, dum è cruce pendens, sub ea stantem cerneret, non Matrem, sed Mulierem illam compellavit, dicens: *Mulier ecce filius tuus!* quæres causam hujus? en patulam habes. Egit ibi electorem, unum ex duobus supplicii sociis eligens ad gloriam, alterum ad pœnam: ubi autem agitur persona electoris: nec matris, nec fratris, nec consanguinei nomen vel à longè audiri oportet. Vide ergo Christiane! quàm impartialem te hæcenus gesseris in electionibus à te factis? nonne aut propinquitatis amor, aut auri fulgor oculatum te fecit, quem in tali negotio oportuisset esse penitus cæcum? sanè inter electos & prædestinatos ad æternam gloriam aliquando non comparebis, si indignum eligas & promoveas, tali motivò adductus.

Cæterum sicut Doctrina saluberrima multumque ponderanda in hoc capite 17. proposita est electoribus, ita non dispar in sequenti pro ipsis ad dignitates & officia ecclesiastica electis datur legenda. His namque versu 20. præcipit Deus: *In terra eorum nihil possidebitis, nec habebitis partem inter eos, ego pars & hereditas tua in medio filiorum Israël.* Si ergo sola hæreditas talium Ecclesiasticorum est Deus, quid aliud necesse est sequi, quàm ipsos prorsus à negotiis & terrenis lucris deberi extraneos esse. Priusquam Christus Dominus in Cœna ultima ordinaret Apostolos Sacerdotes, de illis loquens, auditus est dicere Joan. 17. *De Mundo non sunt,* Indicans; quòd etsi ad hoc sublime My-

sterium electi, homines esse non desinant, eos tamen ita vivere oporteat, ac si hominem mundanum penitus exuissent. Persona olim in Sacerdotem electa prohibebatur plangere proprium parentem, cujus rationem assignat Philo Hebræus lib. de Monac. asserens ibidem: *Cum enim Sacerdos sit Deo dicatus, oportet eum ab omnibus cognationis suae affectibus abdicari &c.* Quid ergo dicendum de Sacerdotibus, aut aliis personis ad dignitates ecclesiasticas electis, quæ dies noctesque insumunt huius sæculi negotiis? quæ nihil aliud cogitant, aut somniant, quam de exaltandis domibus, ampliandis prædiis, colendis hortis, augendis pecorum gregibus, ditandis nepotibus, nobilitandis familiis? quæ ob vile lucrum se eò usque demittunt, ut abjectis etiam hominibus adulentur, litigent in tribunalibus, debitores premant, nundinas frequentent, usuras exercent?

N. 158. *Considera 2.* Quòd si Deus pro immundo voluerit haberi *Vas carens operculò*, quantò magis pro immundo habendum sit os hominis, ad effutienda quævis obvia dicta semper apertum. *Si quis putat, se religiosum esse non refrenans linguam suam, ait Jacobus cap. 1. Sed seducens cor suum, huius vana est Religio.* Ut vitrum distillatos magni pretii liquores continens, si habeat orificium malè custoditum, evanescere facit subtiles spiritus, ita oris lingua malè custodita omnes fervidæ devotionis spiritus amittit. David vir secundum cor Dei, rogans: ut sua exaudiretur oratio, non honores, non pecunias, non liberos, non grandes exercitus, non splendida palatia, non victorias, sed unicam oris clausuram & linguæ frenum pro primo petitionis suæ scopo habuit, Psal. 140. exclamans: *Pone Domine custodiam ori meo &c.* Nam teste S. Laurent. Just. nihil ita incongruum homini, Deo famulanti, & ad perfectionem tendenti reperitur, sicut effrenata lingua, nullò considerationis moderamine religata, quæ omnem mentis unitatem dissipat & occidit. Sunt, qui magnæ sibi pietati ducunt, si in tantum suam coerceant linguam, ut non in blasphemias relaxent, non perjurent, non spurcicias exspuant, non graves loquantur detractiones, licet interim, quidquid in buccam venerit, effundant, nullâ habitâ ratione tremendæ illius sententiæ, quam Christus Matthæi 12. legitur pronuntiâsse, inquires: *Dico enim vobis, quoniam omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent de eo rationem in die iudicii.* Videntur hi ore linguaque suâ haud aliter uti, quam Domitianus parvulò cultellò, quò nihil aliud quam muscas configere assueverat, sepositis interim Regni gubernandi curis.

Quis

Quis non irrideat, & culpandum dicat agricolam, semen in ventum spargentem? talem hęcle se profitetur Christianus, in otiosis sermonibus frequens, utpote qui verba aut divinę laudis, aut fraternę ædificationis, aut etiã honestę recreationis semina, dum imprudenter effutit, in vanum abjicit. Notarunt physici. duos dari in lingua nervos, quorum beneficiõ partim cum cerebro, partim cum corde connectatur. Docet inde natura: linguam cum utroque membro adẽ concordem debere esse, ut cerebri impulsu prudenter, & cordis dictamine sincerẽ loquatur. Hinc qui illam resolvit in verba merẽ otiosa, eã prorsus abutitur indignus, cui os tam nobilẽ organõ sit instructum. Imitatur Nabuchodonosorem, qui mutatus in bovem, linguã aliter non utebatur, quã ad mugiendum cum tauris. at opponet forsan garrulus quispiam verba Apostoli Jacobi dicentis c. 3. *Linguam nullus hominum domare potest.* Reponam ego consilium, quod suggerit S. August. Serm. 4. de Verb. Dom. asserens. *Deus queratur, ut dometur homo.* Sicut ad domandum elephantem, camelum, equum, aut aliam bestiam, quę nunquam eõ reduci potest, ut ori suo frenum ipsa imponat, *queritur homo*: ita ad domandam hominis linguam, quę Apostolõ teste per hominem frenari nequit, quærendus Deus, quærendus inquam cum Davide per preces superius citatas. Quæsit admirandus ille Ephrem, qui è vita discessurus testari de se valuit: nullõ modõ in omni vita mea sermo stultus egressus est ex labiis meis. Quæsit S. Nicetius Episcopus Lugdunensis, qui Suriõ teste in ejus vita; nulla verba, nisi pia & sancta loquebatur, otiosa vel jocosa nunquam: contumeliosa verõ vel in se vel in alios coniecta negabat esse audienda; eõ quõd ex animi forent fervore prolata. Quæsit S. Catharina Senensis, ut Rodriquez p. 2. tract. 2. c. 13. refert, huic Sermocinationes de Deo adẽ videbantur jucundę, ut æquõ animõ ferre non posset, si quempiam res ludicras seriõ tractantem audiret. Quæsit demum, ut sileam plures alios, S. Ignatius Lojola, cujus sermo lib. 5. vitę c. 6. semper exstiterat sententiis gravis, simplex, parcus, consideratus; quare nunquam rationem præcurrebat inconsiderantia. Cum his laudatis linguę orisquę sui custodibus tu Christiane per preces queras Deum, & quærendõ invenies juxta illud æterni Verbi promissum: *qui querit, invenit &c.* precibus adde juxta præceptum Dei v. 18. cit. capitis *aquam vivam lacrymarum, & cinerem contriti pectoris.*

FASCI-